

EBA/GL/2023/07

27. listopadu 2023

Obecné pokyny, kterými se mění obecné pokyny EBA/GL/2021/16

k charakteristikám přístupu založeného na posouzení rizik v souvislosti s dohledem v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu a k postupu zohledňujícímu míru rizika při provádění dohledu podle čl. 48 odst. 10 směrnice (EU) 2015/849 (obecné pokyny k dohledu založenému na posouzení rizik)

1. Povinnost dodržování obecných pokynů a oznamovací povinnost

Status těchto obecných pokynů

1. Tento dokument obsahuje obecné pokyny vydané podle článku 16 nařízení (EU) č. 1093/2010.¹ V souladu s čl. 16 odst. 3 nařízení (EU) č. 1093/2010 příslušné orgány a finanční instituce vynaloží veškeré úsilí, aby se těmito obecnými pokyny řídily.
2. Obecné pokyny formulují názor orgánu EBA na náležité postupy dohledu v rámci Evropského systému dohledu nad finančním trhem nebo na to, jak by unijní právní předpisy měly být uplatňovány v konkrétní oblasti. Příslušné orgány ve smyslu čl. 4 bodu 2 nařízení (EU) č. 1093/2010, na které se tyto obecné pokyny vztahují, by se jimi měly řídit a podle potřeby je začlenit do svých postupů (např. pozměněním svého právního rámce nebo dohledových postupů), včetně případů, kdy jsou obecné pokyny zaměřeny v první řadě na instituce.

Oznamovací povinnost

3. Podle čl. 16 odst. 3 nařízení (EU) č. 1093/2010 musí příslušné orgány do 13.05.2024 orgánu EBA oznámit, zda se těmito obecnými pokyny řídí nebo hodlají řídit, a v opačném případě uvést do tohoto data důvody, proč se jimi neřídí či nehodlají řídit. Nebude-li do tohoto termínu podáno žádné oznámení, bude mít orgán EBA za to, že se těmito doporučeními příslušné orgány neřídí. Oznámení by měla být zaslána prostřednictvím formuláře, který je k dispozici na internetových stránkách orgánu EBA s označením „EBA/GL/2023/07“. Oznámení by měly předkládat osoby řádně oprávněné jménem svého příslušného orgánu oznamovat, zda se těmito doporučeními řídí, či nikoli. Jakoukoli změnu stavu dodržování obecných pokynů je rovněž nutno oznámit orgánu EBA.
4. Oznámení budou zveřejněna na internetových stránkách orgánu EBA v souladu s čl. 16 odst. 3.

¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1093/2010 ze dne 24. listopadu 2010 o zřízení Evropského orgánu dohledu (Evropského orgánu pro bankovníctví), o změně rozhodnutí č. 716/2009/ES a o zrušení rozhodnutí Komise 2009/78/ES (Úř. věst. L 331, 15.12.2010, s. 12).

2. Předmět, oblast působnosti a definice

Určení

5. Tyto obecné pokyny jsou určeny příslušným orgánům podle vymezení v čl. 4 odst. 2 bodu iii) nařízení (EU) č. 1093/2010.

3. Provádění

Datum použití

6. Tyto obecné pokyny se použijí ode dne 30. prosince 2024.

4. Změny

i. Změny oddílu „Předmět, oblast působnosti a definice“

7. Odstavec 5 se mění takto:

„Tyto obecné pokyny upřesňují v souladu s čl. 48 odst. 10 směrnice (EU) 2015/8492 a čl. 36 odst. 3 nařízení (EU) 2023/1113³ charakteristiky přístupu založeného na posouzení rizik v souvislosti s dohledem v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu (AML/CFT) a postup zohledňující míru rizika, který by měly příslušné orgány uplatňovat při provádění dohledu v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu.“

8. Odstavec 8 se mění takto:

„Není-li stanoveno jinak, mají pojmy používané a definované ve směrnici (EU) 2015/849 a v nařízení (EU) 2023/1113 v těchto obecných pokynech stejný význam. Kromě toho pro účely těchto obecných pokynů platí tyto definice:“.

ii. Změny „Obecného pokynu 4.1: Provádění modelu dohledu založeného na posouzení rizik“

4.1.3 Hodnocené subjekty

9. Odstavec 19 se mění takto:

„Pokud příslušný orgán ví nebo se důvodně domnívá, že se riziko spojované s některou úvěrovou nebo finanční institucí v klastru významně liší od rizika spojovaného s ostatními úvěrovými nebo finančními institucemi v tomto klastru, měl by příslušnou úvěrovou nebo finanční instituci z klastru vyloučit a posuzovat ji buď individuálně, nebo v rámci jiného klastru tvořeného úvěrovými nebo finančními institucemi, které jsou vystaveny podobné míře rizika praní peněz a financování terorismu. Vyloučení z klastru by mělo mimo jiné zahrnovat situace, kdy:

- úvěrová nebo finanční instituce je ve skutečném vlastnictví osob, jejichž bezúhonnost je zpochybněna z důvodu obav týkajících se oblasti praní peněz a financování terorismu, nebo
- rámec vnitřní kontroly úvěrové nebo finanční instituce je nedostatečný, což má dopad

² Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/849 ze dne 20. května 2015 o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 648/2012 a o zrušení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/60/ES a směrnice Komise 2006/70/ES (Úř. věst. L 141, 5.6.2015, s. 73–117).

³ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/1113 ze dne 31. května 2023 o informacích doprovázejících převody peněžních prostředků a některých kryptoaktiv a o změně směrnice (EU) 2015/849 (přepřacované znění) (Úř. věst. L 150, 9.6.2023, s. 1).

na hodnocení zbytkového rizika úvěrové nebo finanční instituce, nebo

- úvěrová nebo finanční instituce zavedla významné změny svých produktů nebo služeb nebo tyto změny mohla spojit se změnami v distribučních kanálech, zákaznické základně nebo různých zeměpisných oblastech, kde jsou služby nebo produkty poskytovány.

Při posuzování těchto bodů by příslušné orgány měly zohlednit hodnocení vhodnosti provedená podle obezřetnostních rámců, zejména případně hodnocení vhodnosti členů vedoucího orgánu a osob odpovědných za vnitřní kontroly, včetně hodnocení provedených na základě společných obecných pokynů orgánů ESMA a EBA „pro posuzování vhodnosti“⁴ a obecných pokynů orgánu EBA k vnitřnímu systému správy a řízení⁵.

V případě poskytovatelů služeb souvisejících s kryptoaktivy by příslušné orgány měly zvážit použití oddílů 1, 2, 3 a 5 hlavy II, oddílu 6 hlavy III, oddílů 8 a 9 hlavy IV a hlavy V obecných pokynů orgánu EBA k vnitřnímu systému správy a řízení investičních podniků⁶ pro účely boje proti praní peněz a financování terorismu⁷.

4.1.4 Spolupráce

10. Odstavec 22 se mění takto:

„Příslušné orgány by měly zvážit rozsah a cíl své spolupráce a výměny informací s ostatními zúčastněnými stranami, čímž může být určen nejúčinnější způsob této spolupráce, neboť za všech okolností nemusí být vhodný stejný přístup. Příslušné orgány by měly zejména zajistit, aby účinně spolupracovaly s orgány, které jsou odpovědné za provádění a obezřetnostní dohled nad stejným hodnoceným subjektem.“

- iii. **Změny „Obecného pokynu 4.2: Krok 1 – identifikace rizikových faktorů a faktorů zmírňujících rizika“**

4.2.2 Zdroje informací

11. V odstavci 31 se vkládají nové body, které znějí:

„k) výsledky analýzy jednoho nebo více pokročilých analytických nástrojů, nebo“

„l) oznámení o poskytovatelích platebních služeb nebo o poskytovatelích služeb souvisejících s kryptoaktivy, kteří opakovaně nedodávají informace předkládané odpovědným příslušným

⁴ Společné obecné pokyny orgánů ESMA a EBA pro posuzování vhodnosti členů vedoucího orgánu a osob v klíčových funkcích podle směrnice 2013/36/EU a směrnice 2014/65/EU, [EBA/GL/2021/06](#).

⁵ Obecné pokyny orgánu EBA k vnitřnímu systému správy a řízení podle směrnice 2013/36/EU, [EBA/GL/2021/05](#).

⁶ Obecné pokyny orgánu EBA k vnitřnímu systému správy a řízení podle směrnice (EU) 2019/2034, [EBA/GL/2021/14](#).

⁷ Tímto není dotčen článek 68 nařízení (EU) č. 2023/1114 o trzích kryptoaktiv (MiCA) týkající se systému správy a řízení u poskytovatelů služeb souvisejících s kryptoaktivy.

orgánům v souladu s čl. 8 odst. 2, čl. 12 odst. 2, čl. 17 odst. 2 a čl. 21 odst. 2 nařízení (EU) č. 2023/1113, pokud tito poskytovatelé spadají do působnosti dohledu příslušného orgánu.“

4.2.5 Sektorové rizikové faktory související s rizikem praní peněz a financování terorismu

12. Odstavec 37 se mění takto:

„Příslušné orgány by měly mít náležité povědomí o rizikových faktorech, které se týkají všech sektorů, nad nimiž vykonávají dohled. Aby bylo možné identifikovat relevantní rizikové faktory v příslušných sektorech, měly by příslušné orgány nejprve vymezit sektory, nad nimiž vykonávají dohled. Pro získání informovaného pohledu na sektory by příslušné orgány měly vycházet z kategorií povinných osob podle seznamu institucí uvedeného v definici úvěrových a finančních institucí v čl. 3 bodech 1 a 2 směrnice (EU) 2015/849.“

13. Odstavec 38 se mění takto:

„V závislosti na velikosti sektoru a povaze hodnocených subjektů v jeho rámci by příslušné orgány měly zvážit další rozdělení sektorů do subsektorů. To může být nezbytné, pokud je sektor tvořen hodnocenými subjekty, které jsou velmi různorodé, protože podstatná část hodnocených subjektů má podobné rysy a modely podnikání, které je odlišují od zbytku sektoru. K podobným rysům patří mimo jiné druh nabízených produktů a služeb, používané distribuční kanály a druh zákazníků, kterým poskytují služby. K příkladům subsektorů patří subjekty zabývající se převodem peněz, soukromé banky, makléřské firmy a burzy kryptoaktiv, které představují subsektory platebních institucí, úvěrových institucí, investičních podniků, resp. poskytovatelů služeb souvisejících s kryptoaktivy. Příslušné orgány by se měly pro získání informací o sektorech a subsektorech a jejich specifických rysech řídit hlavou II obecných pokynů orgánu EBA k rizikovým faktorům v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu.“

4.2.6 Druh informací potřebných k identifikaci rizikových faktorů

14. V odstavci 41 se vkládá nové písmeno l), které zní:

„l) pokud je pro model podnikání a provoz daného sektoru nebo subsektoru nezbytné používání technologie, jako je technologie distribuovaného registru (DLT), nebo rysů zvyšujících anonymitu, příslušný dopad této technologie na expozici sektoru nebo subsektoru riziku praní peněz a financování terorismu.“

15. V odstavci 44 se písmena c) a f) mění takto:

„c) povahy a složitosti produktů a poskytovaných služeb a druhu prováděných transakcí;“

„f) zeměpisné oblasti obchodní činnosti, zejména v případě, že je vykonávána ve vysoce rizikových třetích zemích⁸, popřípadě země původu či usazení významné části zákazníků hodnoceného subjektu a zeměpisných vazeb jeho kvalifikovaných akcionářů nebo skutečných vlastníků;“

16. V odst. 45 písm. a) se vkládá nová odrážka, která zní:

„v) z pokročilých analytických nástrojů a platforem, kde jsou služby hodnoceného subjektu poskytovány pomocí DLT technologie nebo technologie blockchain.“

iv. Změny „Obecného pokynu 4.3: Krok 2 – Posouzení rizik“

4.3.3 Individuální posouzení rizik

17. V odstavci 59 se písmeno a) mění takto:

„a) zda jsou zavedeny a uplatňovány systémy a kontroly v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu uvedené v čl. 8 odst. 4 a článku 19a směrnice (EU) 2015/849. Tyto kontroly by měly být dostatečně komplexní a přiměřené rizikům praní peněz a financování terorismu;“.

v. Změny „Obecného pokynu 4.4: Krok 3 – Dohled“

4.4.2 Strategie dohledu

18. V odstavci 78 se písmeno e) mění takto:

„e) určit zdroje dohledu nezbytné k provádění strategie dohledu a zajistit, aby byly k dispozici dostatečné zdroje. Při určování nezbytných zdrojů by příslušné orgány měly zvážit rovněž technologické zdroje, které potřebují k účinnému výkonu svých funkcí, zejména pokud je technologie zásadní pro fungování konkrétních sektorů;“.

4.4.4 Nástroje dohledu

19. Odstavec 94 se mění takto:

„V některých případech by příslušné orgány měly zvážit, zda kombinace dvou nebo více nástrojů může být účinnější. To zahrnuje situace, kdy má příslušný orgán obavy o přesnost informací získaných při přezkumech na dálku nebo v rámci žádostí týkajících se boje proti praní peněz a financování terorismu. Za takových okolností může být nezbytné, aby příslušné orgány

⁸ Obecné pokyny orgánu EBA o hloubkové kontrole klienta a faktorech, které by úvěrové a finanční instituce měly vzít v úvahu při posuzování rizika praní peněz a financování terorismu souvisejícího s jednotlivými obchodními vztahy a příležitostnými transakcemi („obecné pokyny k rizikovému faktorům praní peněz a financování terorismu“) podle článku 17 a čl. 18 odst. 4 směrnice (EU) 2015/849, [EBA/GL/2021/02](#).

tyto informace ověřily prostřednictvím inspekce na místě, která obvykle zahrnuje takové prvky, jako je výběr vzorků transakcí a evidence klientů a rozhovory s klíčovými pracovníky a členy řídicího orgánu. Příslušné orgány by měly mít možnost provádět v případě potřeby ad hoc kontroly, které nejsou součástí jejich strategie a plánu dohledu. Potřeba takových kontrol může být vyvolána konkrétní událostí, která může vystavit sektor/subsektor nebo hodnocené subjekty zvýšenému riziku praní peněz a financování terorismu, významnými změnami ve vystavení sektoru/subsektoru nebo hodnocených subjektů riziku praní peněz a financování terorismu, nebo se tak stane v důsledku zjištění určitých informací příslušným orgánem, a to i prostřednictvím zpráv souvisejících s whistleblowingem, rozsáhlých veřejných obvinění z protiprávního jednání, informací od jiných domácích nebo zahraničních orgánů veřejné moci, nové typologie praní peněz a financování terorismu nebo zjištění v oblasti dohledu týkajících se systémů a kontrol v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu nebo širšího rámce vnitřních kontrol. Pokud příslušný orgán rozhodl, že je ad hoc kontrola oprávněná, měl by určit její rozsah, její zaměření a to, zda bude zahrnovat nějaké prvky na místě a zda je třeba zapojit další orgány dohledu a spolupracovat s nimi.“

4.4.5 Postupy v oblasti dohledu a příručka pro dohled

20. V odst. 101 písm. c) se odrážka i) mění takto:

„i) přiměřenost příslušných zásad a postupů a to, zda jsou propojeny s posouzením rizik v rámci celého podniku a zda jsou tyto zásady a postupy přezkoumávány a v případě potřeby aktualizovány, kdykoli se posouzení rizik v rámci celého podniku změní;“.

4.4.8 Následná opatření v oblasti dohledu

21. Odstavec 117 se mění takto:

„Pokud mají příslušné orgány podezření, že selhání při zavádění účinných systémů a kontrol může být úmyslné, měly by zvážit důraznější následná opatření, která by zajistila okamžité ukončení takového jednání ze strany hodnoceného subjektu. Za těchto okolností by příslušné orgány měly spolupracovat s orgány obezřetnostního dohledu, vyměňovat si s nimi informace a v případě potřeby koordinovat opatření týkající se selhání hodnoceného subjektu.“

4.4.9 Zpětná vazba pro sektor

22. V odstavci 125 se vkládá nové písmeno f), které zní:

„f) obavy ohledně kvality a užitečnosti oznámení o podezřelých transakcích.“

23. V odstavci 126 se písmena a) a b) mění takto:

„a) aby usnadňovaly a podporovaly uplatňování účinného přístupu založeného na posouzení rizik hodnocenými subjekty, a to i prostřednictvím zveřejňování osvědčených postupů zjištěných v daném sektoru;“

„b) aby přímo ani nepřímo nepodporovaly nebo neschvalovaly nerozlišující snižování rizik u celých kategorií zákazníků v souladu s obecnými pokyny ke strategiím a kontrolám pro zajištění účinného řízení rizik praní peněz a financování terorismu při poskytování přístupu k finančním službám podle směrnice (EU) 2015/849 a obecnými pokyny orgánu EBA k rizikovým faktorům v oblasti praní peněz a financování terorismu, zejména s obecnými pokyny 4.9., 4.10. a 4.11⁹;“.

24. V odstavci 126 se vkládá nové písmeno c), které zní:

„c) pokud za dohled nad hodnocenými subjekty v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu v témže sektoru v daném členském státě odpovídá více příslušných orgánů, měly by tyto příslušné orgány koordinovat svá opatření a zvážit vydání společných pokynů ke stanovení konzistentních očekávání. Příslušné orgány by měly uvážit, zda pro vydávání pokynů k souvisejícím záležitostem mohou být příslušné jiné orgány, a pokud ano, měly by s těmito orgány případně koordinovat svou činnost.“

25. Odstavec 127 se mění takto:

„Příslušné orgány by měly při vypracovávání pokynů v oblasti dohledu zvážit zapojení hodnocených subjektů a dalších relevantních zúčastněných stran a měly by určit nejefektivnější způsob tohoto oslovení. Zapojení může mimo jiné zahrnovat proces veřejných konzultací, zapojení sektoru, zejména pokud jde o nový sektor z hlediska regulace nebo dohledu, zapojení obchodních sdružení, finančních zpravodajských jednotek, donucovacích orgánů, ostatních příslušných orgánů nebo vládních agentur nebo účast na poradních fórech. Příslušné orgány by měly zajistit, aby byla oslovena dostatečná část zúčastněných stran, na které budou mít pokyny dopad, a aby byl zúčastněným stranám poskytnut dostatečný čas, aby mohly sdělit své názory.“

26. Odstavec 128 se mění takto:

„Příslušné orgány by měly pravidelně vyhodnocovat přiměřenost svých stávajících pokynů poskytovaných pro daný sektor, zejména pokud jde o nový sektor z hlediska regulace nebo dohledu. Takové posouzení by mělo být prováděno pravidelně nebo ad hoc a může být vyvoláno určitými událostmi, včetně změn ve vnitrostátních nebo evropských právních předpisech, změn vnitrostátního nebo nadnárodního posuzování rizik nebo na základě zpětné

⁹ Obecné pokyny orgánu EBA o hloubkové kontrole klienta a faktorech, které by úvěrové a finanční instituce měly vzít v úvahu při posuzování rizika praní peněz a financování terorismu souvisejícího s jednotlivými obchodními vztahy a příležitostnými transakcemi („obecné pokyny k rizikovým faktorům praní peněz a financování terorismu“) podle článku 17 a čl. 18 odst. 4 směrnice (EU) 2015/849, [EBA/GL/2021/02](#).

vazby od sektoru. Pokud příslušné orgány určí, že stávající pokyny již nejsou aktuální nebo relevantní, měly by sektoru bez zbytečného odkladu sdělit nezbytné změny.“

4.4.10 Odborná příprava pracovníků příslušného orgánu

27. Odstavec 133 se mění takto:

„Příslušné orgány by měly vypracovat program odborné přípravy, který by měl být přizpůsoben potřebám konkrétních funkcí v rámci příslušného orgánu s přihlédnutím k charakteristice sektoru, na který dohlížejí, pracovní náplni, služebním létům a zkušenostem pracovníků. Příslušné orgány by měly tento program odborné přípravy aktualizovat a pravidelně přezkoumávat, aby bylo zajištěno, že je i nadále relevantní.

Příslušné orgány by měly zajistit, aby poskytovaná odborná příprava byla dostatečně komplexní a aby příslušní pracovníci měli dostatečné technické znalosti pro dohled nad hodnocenými subjekty. V případě potřeby by příslušné orgány měly najmout externího poskytovatele odborné přípravy.

Příslušné orgány by měly monitorovat úroveň odborné přípravy, kterou absolvovali jednotliví pracovníci nebo případně celé týmy.“

28. Vkládá se nový odstavec 133A, který zní:

„133A. Pokud příslušné orgány využívají k plnění (některých částí) svého plánu dohledu nebo konkrétního úkolu dohledu podle oddílu 4.4.7 služeb externích stran nebo jinak delegují úkoly v oblasti dohledu na jiné orgány dohledu, měly by příslušné orgány rovněž zvážit zařazení každé takové externí strany do svého programu odborné přípravy.“

29. V odstavci 134 se písmena c) a d) mění takto:

„c) dokázali posoudit vhodnost, přiměřenost a účinnost zásad a postupů hodnocených subjektů v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu, včetně softwaru nebo jiných technologických nástrojů, a širších mechanismů řídicího a kontrolního systému a vnitřních kontrol s ohledem na vlastní posouzení rizik prováděné hodnocenými subjekty a jejich modely podnikání;“

„d) porozuměli různým produktům, službám a finančním nástrojům a rizikům, kterým jsou vystaveny, včetně rizik spojených se základními technologiemi používanými při poskytování těchto produktů, služeb a nástrojů;“

30. V odstavci 134 se vkládá nové písmeno g), které zní:

„g) porozuměli technologiím, na nichž jsou založeny modely podnikání, operace a kontroly hodnocených subjektů s cílem posoudit rizika a kontroly a umožnit vhodné nasazení nástrojů dohledu (s využitím technologií).“

31. Odstavec 135 se mění takto:

„Odborná příprava by měla být přizpůsobena odpovědnosti příslušných pracovníků a vedoucích pracovníků v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu a může zahrnovat interní a externí vzdělávací kurzy a konference, elektronické kurzy, oběžníky, diskuse o případových studiích, nábor, zpětnou vazbu na splněné úkoly a další formy „učení praxí“. Je-li to nezbytné a vhodné, měly by příslušné orgány rovněž zvážit odstranění stávajících nedostatků ve znalostech prostřednictvím strategického náboru nebo využití podpory interních odborníků, jako jsou odborníci na IT.“

32. Vkládá se nový odstavec 135A, který zní:

„135A. Pokud za dohled v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu ve stejném sektoru v daném členském státě odpovídá více příslušných orgánů, měly by příslušné orgány zvážit poskytování společné odborné přípravy s cílem dosáhnout společného porozumění použitelnému rámci a způsobu jeho uplatňování a konzistentního přístupu v oblasti dohledu. Příslušné orgány mohou rovněž využívat sdílení znalostí mezi příslušnými orgány a s dalšími relevantními domácími a zahraničními orgány, jako jsou orgány obezřetnostního dohledu, finanční zpravodajské jednotky, příslušné orgány EU a orgány dohledu v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu v jiných zemích.“

vi. Změny „Obecného pokynu 4.5: Krok 4 – Monitorování a aktualizace modelu dohledu založeného na posouzení rizik“

4.5.2 Přezkum modelu dohledu založeného na posouzení rizik v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu

33. V odstavci 148 se písmeno a) mění takto:

„a) odborné a technické znalosti;“